

Koulun turvallisuus- ja toimintakansio

9 KIUSAAMINEN

Koulukiusaaminen on

- toistuvaa tiettyyn oppilaaseen kohdistuvaa negatiivista (suoraa/epäsuoraa) toimintaa
- osapuolten välillä voimasuhteiden epätasapaino: uhri on puolustuskyvytön kiusaajiinsa nähden
- yleensä ryhmäilmiö, joka perustuu ryhmän jäsenten välisiin sosiaalisiin suhteisiin

Kiusaaminen voi olla

- sanallista kiusantekoa, uhkaamista, pilkkaamista
- fyysistä loukkaamista, tönimistä, potkimista, lyömistä
- välinpitämättömyyttä, toveripiiristä eristämistä, hyväksymisen puutetta
- pakottamista, painostamista, kiristämistä
- suoranaista vahingontekoa

9.1. Kiusaamisen ennaltaehkäiseminen

Toimintatapoja:

- myönteisen ilmapiirin vahvistaminen
- luokan yhteiset säännöt
- ryhmäytymisen ja toverisuhteiden edistäminen
- vuorovaikutus- ja arkielämän ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen
- yhteiset tapahtumat, leikit, puuhat
- kummitoiminta
- liikuntavälineiden riittävä määrä ja monipuolinen välituntitoiminta
- tehokas valvonta, varhainen puuttuminen kiusaamiseen
- kiusaamiskartoitus
- Kiva koulu –ohjelma; Kiva-tunnit vähintään vuosiluokilla 1. ja 4.
- Kiusaamisen määrittely ja käsitteen avaaminen
- Lions Quest -ohjelma

9.2. Kiusaamiskartoitus

Opettajan voi olla vaikea havaita kiusaamista, varsinkin epäsuoraa kiusaamista. Kiusatut eivät myöskään itse aina rohkene kertoa asiasta. Muut oppilaat ovat kuitenkin yleensä tietoisia siitä, keitä kiusataan. Hyvä tapa selvittää luokan kiusaamistilannetta onkin kyselylomake tai haastattelu. Koko koulun kiusaamiskartoitus tehdään kerran vuodessa luokilla 1-6.

Yksinkertaisimmat muodot:

- itsearviointi: onko sinua kiusattu koulussa tänä lukuvuonna?

Rajakatu 2a
35820 MÄNTTÄ
puh. 050 534 5637, rehtori
etunimi.sukunimi@manttavilppula.fi

- toveriarviointi: keitä sinun luokallasi/koulussasi kiusataan?

Kiusaamista epäillessään opettaja voi lisäksi seurata erityisen tarkasti, mitä tapahtuu oppilaiden välillä

- välitunneilla (onko joku esim. toistuvasti yksin)
- naulakoilla ja käytävillä
- oppituntien aluissa
- tuntien aikana (nauretaanko toistuvasti jonkun vastauksille, jätetäänkö joku valitsematta ryhmiin jne.)

Kiusaaminen ei ole vain kiusaajan ja kiusatun lapsen välinen kahdenkeskinen tapahtuma, vaan se koskettaa eri tavoin monia, jopa kaikkia luokan oppilaita. Siksi myöskään kiusaamisen vähentämiseen tähtääviä toimia ei tule suunnata vain kiusaajiin ja kiusattuihin lapsiin, vaan **koko ryhmään**. Lasten kanssa on hyvä keskustella erilaisista rooleista kiusaamistapahtumassa: mitä muut tekevät silloin, kun yhtä kiusataan, ja miten se vaikuttaa kiusaamiseen.

9.3. Toimintamalli ristiriita- ja kiusaamistilanteissa

1. Kiusaamis- tai ristiriitatilanteessa ”**LOPETA**” sanan käyttäminen.
Jos tilanne jatkuu, tieto asiasta ulkovalvojalle tai (omalle) opettajalle.
2. Tilanteen **selvitys** asianosaisten kanssa:
 - * Molempien osapuolten näkemys; rehellinen kuvaus tapahtumista, asettautuminen toisen asemaan.
3. **Sovittelu**:
 - * Anteeksipyytäminen (jos mahdollista): Katso silmiin ja kerro mistä pyydät anteeksi; ” Anteeksi, kun...”
 - * Anteeksiantaminen; ”Saat anteeksi.”
4. **Seurannasta** ja toimintatavoista sopiminen
5. **Tiedotus** kotiin, jos asian / teon vakavuus niin vaatii.
 1. Jos sama toiminta jatkuu, Kiva-Tiimi käsittelee ja seuraa tilannetta. Kiva-Tiimin palaverista lähtee allekirjoitettu tiedote kotiin. Asia ei vaadi tässä vaiheessa huoltajilta minkäänlaisia toimenpiteitä.

Myös huoltaja voi olla suoraan yhteydessä Kiva-Tiimin jäseniin ja tehdä kiusaamisilmoituksen.